
Kyrkomötet
Motion 2018:61
av Johan Dalman m.fl.

Domkyrkornas ställning i Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och föreslå förändringar av domkyrkornas organisatoriska ställning och förutsättningar i Svenska kyrkan, för att bättre stödja och ta till vara domkyrkornas unika identitet och uppdrag.

Motivering

Domkyrkorna i Svenska kyrkan kan ses ur flera perspektiv. De är bland annat församlingskyrkor, katedraler i respektive stift och offentliga rum i samhället.

Som *församlingskyrkor* tjänar de den lokala kristna gemenskapen, såväl som identitetsbyggnader med starkt symbolvärde som platser för gudstjänstliv, undervisning, diakoni, kulturverksamhet, enskildas besök och bön. Viktiga händelser i människors liv är knutna till församlingskyrkan och ofta är man som församlingsbo stolt över "sin" kyrka. Det gäller också våra domkyrkor.

I *stiftets katedral* har den episkopala kyrkan sin fysiska utgångspunkt. Domkyrkan är också för stiftet en identitetsbyggnad och en plats för kyrkans liv. Domkyrkan är stiftets hjärta. Där vigs människor till livslång tjänst i kyrkan, där samlas och sänds människor till att leva sin kallelse, där firas högtider och fester för gemenskapen av församlingar i stiftet. Gudstjänstlivet i varje domkyrka bör vara förebildligt i sitt sammanhang. Förbönen för stiftets församlingar och ekumeniska vänner ljuder kontinuerligt. Undervisning och utbildning har alltid varit en självklar del av katedralens bidrag till kyrkans liv. Domkyrkan är en manifestation av det faktum att stiftet inte består av summan av dess församlingar utan i sig själv är en enhet. Stiftets katedral är geografiskt belägen i en ort men hör till hela stiftet. Fysiskt sett finns den på en plats – teologiskt sett är den varje församlings hemkyrka.

Domkyrkorna är, som varje kyrka, *ett rum i det offentliga samhällslivet*. För domkyrkorna sträcker sig dock denna roll utöver den lokala orten. Vid stora händelser som påverkar hela landet spelar domkyrkorna en nationell roll. Exempel på detta är gudstjänsterna som firades efter tsunamin 2004, högtidlighållandet av reformationen, firandet av millennieskiftet och när varje nytt år rings in av domkyrkornas klockor i radions P1. Också som besöksmål har domkyrkorna en betydelse som sträcker sig utöver respektive stifts gränser. Varje domkyrkas uppdrag är gränsöverskridande. Detta gäller självklart Uppsala domkyrka, men även de andra. Detta gränsöverskridande uppdrag ger också särskilda möjligheter för domkyrkorna som centrala miljöer för mission och för ekumenik. Vidare har domkyrkorna, framför allt som stiftets katedral och i sin samhällsfunktion, också en särskild roll i kyrkans och samhällets musikliv, vilket bland annat uppnås genom den särskilda kompetens och roll som domkyrkoorganisterna har.

I varje domkyrka sammanstrålar olika aktörers uppdrag och ansvar samtidigt som den är sin egen.

Svenska kyrkans domkyrkor har, som katedraler och samlande resurser i respektive stift och i Svenska kyrkan, en särställning historiskt, teologiskt och i det praktiska kyrkolivet. Denna särställning motsvaras dock inte, utom vad gäller domkyrkan i Lund, av en reglering i kyrkoordningen som tar hänsyn till eller stödjer domkyrkornas särskilda roll. Nuvarande ordningar innebär att det är den lokala domkyrkoförsamlingen som har fullt ansvar för domkyrkan också i dess identitet och uppgift som stiftets katedral och nationell helgedom, detta ansvar kan innefatta också starkt symboliska inventarier vilka är knutna till biskopen. (I Strängnäs återfinns exempelvis stiftets kräklor i församlingens inventarieförteckning.)

Domkyrkornas unika uppgift i Svenska kyrkan och i det svenska samhället skulle vinna på att deras identitet och uppdrag tydligare än nu formuleras i kyrkoordningen. Organisationsformer och ordningar som bättre tar till vara på, stödjer och utvecklar domkyrkornas särskilda identitet och uppdrag, och där flera aktörer ges möjlighet att samverka och gemensamt ansvara för domkyrkan, behöver utvecklas. De lokala och regionala förutsättningarna ser olika ut. Genom de omfattande organisationsförändringarna i Svenska kyrkan sedan år 2000 och inte minst genom pastoratsreformen 2014, har landets domkyrkor kommit att få än mer skilda organisatoriska förutsättningar. Därför är det inte möjligt att utan föregående utredning lägga fram förslag på hur domkyrkornas organisatoriska ställning bör förändras. En sådan utredning bör inte begränsa sig till eventuella förändringar av kyrkoordningen utan även inkludera andra förhållanden som påverkar domkyrkornas förutsättningar som till exempel den kyrkoantikvariska ersättningen. Utredningen bör kunna hämta erfarenheter och inspiration såväl från förhållandena för domkyrkorna före år 2000 som från internationella utblickar. Syftet för utredningen bör vara att för Svenska kyrkans domkyrkor söka organisatoriska former som bättre än idag stödjer deras unika uppdrag och förutsättningar, och därigenom frigöra potential som idag inte fullt ut kommer till sin rätt.

Strängnäs den 25 juli 2018

Johan Dalman, biskop

Lars Johnsson (S)

Ulla Birgersdotter (POSK)

Marie Rydén Davoust (POSK)

Mats Ershammar (BA)

Anna Karin Hammar (S)

Sven Ingvar Holmgren (BA)

Torvald Johansson (POSK)

Monica Lindell Rylén (S)

Jan Olov Sundström (BA)

Jenny Thor (S)